

ความเป็นพลเมืองดิจิทัลของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ

Digital Citizenship of English Teachers

พรณรงค์ สิงห์สำราญ¹, สมศักดิ์ คงเที่ยง²,

¹ สำนักวิจัย, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, pornnarong.si@northbkk.ac.th

² คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, somsak.ko@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

งานนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความเป็นพลเมืองดิจิทัลและเพื่อเปรียบเทียบความเป็นพลเมืองดิจิทัลของครูผู้สอนภาษาอังกฤษจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับชั้นที่สอน และประสบการณ์ที่สอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 258 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความเป็นพลเมืองดิจิทัล โดยใช้สถิติพรรณนา และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ ค่าสถิติ t-test และ F-test

ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นพลเมืองดิจิทัลของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ครูภาษาอังกฤษที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความเป็นพลเมืองดิจิทัลแตกต่างกันในด้านการจัดการความปลอดภัยในโลกออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และครูภาษาอังกฤษที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความเป็นพลเมืองดิจิทัลแตกต่างกันในด้านอัตลักษณ์พลเมืองดิจิทัล ด้านการบริหารจัดการเวลาบนโลกดิจิทัล ด้านการจัดการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ และด้านจริยธรรมดิจิทัล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำหลัก: ความเป็นพลเมืองดิจิทัล ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ

Abstract

This research aimed to study the level of digital citizenship and to compare the digital citizenship of English teachers by gender, age, educational level, the level of teaching and teaching experience. The sample group was 258 people of English teachers under the Office of Bangkok Secondary Educational Service Area 2. The questionnaire was used as a tool to collecting data and using descriptive statistics and inferential statistics including statistics, t-test and F-test.

The research found that digital citizenship of English Teachers in an overall was at a low level. The hypothesis test found that English teachers with different levels of experience had different digital citizenship in terms of Cybersecurity Management with statistical significance level at .05 and English teachers with different teaching experiences had different digital citizenship in terms of Digital Identity, Screen Time management, Cyberbullying management, and digital Empathy with statistical significance level at .05.

Keywords: Digital Citizenship, English Teachers.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญที่ทำให้การดำเนินชีวิตมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งสร้างความท้าทายให้กับคนในสังคมทุกช่วงวัย สังคมดิจิทัล เป็นสังคมที่ทำให้มนุษย์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เชื่อมโยง และผสานกันด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้เทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะการติดต่อสื่อสาร การแลกเปลี่ยนข้อมูล หรือแม้แต่การทำธุรกรรมการเงิน เทคโนโลยีสารสนเทศจึงมีส่วนในการขับเคลื่อนให้เกิดเป็นสังคมดิจิทัล รัฐบาลมีนโยบาย Digital Thailand จำเป็นอย่างยิ่งที่นอกจากจะเร่งสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สร้างโอกาสในการเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร และทำให้เกิดความเข้าใจในเรื่องเทคโนโลยีเกิดใหม่ที่สำคัญ เช่น คลาวด์ อินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (Internet of Things) ที่ทำให้ชีวิตที่สมาร์ท พร้อมก้าวสู่สังคมดิจิทัล และการบริการภาครัฐผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ในประชาชนทุกกลุ่มวัยแล้ว ยังมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งสร้างทักษะและความตระหนักรู้ถึงประโยชน์และโทษ ตลอดจนการใช้งานอย่างสร้างสรรค์ และรับผิดชอบต่อสังคม

ความเป็นพลเมืองดิจิทัล (Digital Citizenship) เป็นพลเมืองที่มีความสามารถในการใช้อินเทอร์เน็ตในการบริหารจัดการ ควบคุม กำกับตน รู้ผิดรู้ถูก และรู้เท่าทัน เป็นบรรทัดฐานในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสม มีความรับผิดชอบต่อ เรียนรู้ที่จะใช้เทคโนโลยีอย่างชาญฉลาด และปลอดภัย พลเมืองดิจิทัลจึงต้องตระหนักถึงโอกาสและความเสี่ยงในโลกดิจิทัล เข้าใจถึงสิทธิและความรับผิดชอบในโลกออนไลน์ ความเป็นพลเมืองดิจิทัล นับเป็นมาตรฐานหนึ่งด้านเทคโนโลยีการศึกษาที่เสนอโดยสมาคมเทคโนโลยีการศึกษานานาชาติ (ISTE : International Society for Technology in Education) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสดงความเข้าใจประเด็นทางสังคม วัฒนธรรม และความเป็นมนุษย์ ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ และปฏิบัติตนอย่างมีจริยธรรมและตามครรลองกฎหมายให้ใช้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างปลอดภัย ถูกกฎหมาย ซึ่งมีความสำคัญในทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 [1]

นอกจากนั้นกิจกรรมต่างๆ ที่เราทำล้วนเกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ต เช่น การแบ่งปันช่วงเวลาดีๆ กับเพื่อนในโซเชียลมีเดีย การติดตามข่าวสารบ้านเมือง การค้นหาข้อมูลสุขภาพ การดูทีวีและฟังเพลงออนไลน์ การซื้อสินค้าออนไลน์ รวมถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองในฐานะพลเมือง และจากสถิติปี 2560 แสดงให้เห็นว่า คนไทยเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ถึง 57 ล้านคนจากประชากรทั้งหมด 68 ล้านคน หรือร้อยละ 83.52 และใช้เวลากับอินเทอร์เน็ตโดยเฉลี่ยต่อวันที่ 6 ชั่วโมง 24 นาที หรือคิดเป็น 1 ใน 4 ของเวลาแต่ละวันเลยทีเดียว [3] กิจกรรมที่นิยมในกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตฯ ผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่อันดับ 1 คือการใช้ในการติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) เช่น Facebook, Instagram, Line เป็นต้น

ทั้งนี้ ศูนย์ประสานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยระบบคอมพิวเตอร์ประเทศไทย (ThaiCERT) ได้มีการบันทึกสถิติล่าสุดเกี่ยวกับการทำความผิดออนไลน์เฉพาะของปี 2561 ตั้งแต่เดือนมกราคม-มีนาคม ดังนี้ การฉ้อฉล หลอกลวงเพื่อผลประโยชน์ (Fraud) เกิดขึ้นแล้วจำนวน 235 ครั้ง เทียบกับทั้งปี 2560 ที่เกิดขึ้นจำนวน 841 ครั้ง, การพยายามบุกรุกเข้าระบบ (Intrusion Attempts) เกิดขึ้นแล้วจำนวน 233 ครั้ง เทียบกับทั้งปี 2560 ที่เกิดขึ้นจำนวน 939 ครั้ง, การบุกรุกหรือเจาะระบบได้สำเร็จ (Intrusions) เกิดขึ้นแล้วจำนวน 132 ครั้ง เทียบกับทั้งปี

2560 ที่เกิดขึ้นจำนวน 570 ครั้ง, โปรแกรมไม่พึงประสงค์ (Malicious Code) เกิดขึ้นแล้วจำนวน 33 ครั้ง เทียบกับทั้งปี 2560 ที่เกิดขึ้นจำนวน 271 ครั้ง และการเข้าถึงหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อมูลสำคัญโดยไม่ได้รับอนุญาต (Information Security) เกิดขึ้นแล้วจำนวน 3 ครั้ง เทียบกับทั้งปี 2560 ที่เกิดขึ้นจำนวน 68 ครั้ง ทำให้เห็นว่าแนวโน้มของการหลอกลวงเพื่อผลประโยชน์นั้นยังจะทะยานขึ้นไปอีก ซึ่งขณะนี้จากสถิติการหลอกลวงซื้อขายออนไลน์ เป็นภัยออนไลน์ที่พบมากเป็นอันดับ 2 จากภัยคุกคามออนไลน์ทั้งหมด [3]

นอกจากภัยที่มาจากการใช้อินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์แล้ว ยังมีสิ่งที่ควรตระหนักถึงและน่าเป็นห่วงอย่างมากคือการรับรู้ข้อมูลที่มากเกินไป ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ตลอดจนการได้รับการกระตุ้นให้เกิดความสนใจและต้องการข่าวใหม่ หรือการนำเสนอเรื่องราวหรือกระแสสังคมใหม่ บนสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้ได้รับความสนใจ ทำให้เกิดการรับข้อมูล โดยขาดการกลั่นกรองแหล่งที่มาและข้อเท็จจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแบ่งปันเนื้อหาที่เป็นข่าวลือ ประเด็นที่เป็นกระแส หรือนำเสนอเหตุการณ์ในอดีตโดยเสริมความคิดเห็นของตนเองเพื่อทำให้เป็นเรื่องใหม่ที่น่าสนใจ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำได้ง่ายในยุคดิจิทัล ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายได้ในวงกว้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งข่าวลือที่นำมาซึ่งความเกลียดชังและสร้างความแตกแยกในสังคม โดยขาดจิตสำนึกรับผิดชอบ

ความเป็นพลเมืองดิจิทัล (digital citizenship) คือแนวคิดและแนวปฏิบัติที่สำคัญซึ่งจะช่วยให้พลเมืองเรียนรู้ว่าจะใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลและปกป้องตนเองจากความเสี่ยงต่างๆ อย่างไร รวมทั้งรู้จักเคารพสิทธิของตนเองและมีความรับผิดชอบต่อสังคมในโลกสมัยใหม่ ไปจนถึงเข้าใจผลกระทบของเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีต่อสังคม และใช้มันเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในเชิงบวก โลกยุคดิจิทัลสร้างโอกาสและความท้าทายใหม่ๆ ให้กับพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ไม่ว่าจะเป็นโอกาสด้านเศรษฐกิจ การเมือง และการเรียนรู้ แม้เราอาจจะใช้อินเทอร์เน็ตราวกับมันเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตไปแล้ว แต่ดูเหมือนคนจำนวนมากยังขาดทักษะและความรู้ที่จำเป็นต่อการใช้ประโยชน์จากโอกาสดังกล่าว ยังไม่รู้วิธีลดผลกระทบจากความเสี่ยงในโลกออนไลน์ รวมถึงขาดความเข้าใจเรื่องสิทธิและความรับผิดชอบต่อโลกยุคดิจิทัล [4]

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความเป็นพลเมืองดิจิทัลของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ เพื่อจะได้ทราบความระดับความเป็นพลเมืองดิจิทัลของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ เพราะครูเสมือนผู้ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์และกิจกรรมการใช้ชีวิตต่างๆ ให้กับผู้เรียน และเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนามาตรการการเรียนรู้สำหรับสถาบันที่จะผลิตครูให้มีความรู้เท่าทันและมีความเป็นพลเมืองดิจิทัล

นิยามศัพท์

การรักษาอัตลักษณ์พลเมืองดิจิทัล (Digital Citizen Identity) หมายถึง ความสามารถในการสร้างและบริหารจัดการอัตลักษณ์ที่ดีของตนเองไว้ได้อย่างดีทั้งในโลกออนไลน์และโลกความจริง

การรักษาข้อมูลส่วนตัว (Privacy Management) หมายถึง มีดุลพินิจในการบริหารจัดการข้อมูลส่วนตัว โดยเฉพาะการแชร์ข้อมูลออนไลน์เพื่อป้องกันความเป็นส่วนตัวทั้งของตนเองและผู้อื่น

การคิดวิเคราะห์ที่ดี (Critical Thinking) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์แยกแยะระหว่างข้อมูลที่ถูกต้อง และข้อมูลที่ผิด ข้อมูลที่มีเนื้อหาดีและข้อมูลที่เข้าข่ายอันตราย ข้อมูลติดต่อทางออนไลน์ที่น่าตั้งข้อสงสัยและน่าเชื่อถือได้

การจัดการเวลาหน้าจอ (Screen Time Management) หมายถึง ความสามารถในการบริหารเวลาในการใช้อุปกรณ์ยุคดิจิทัล รวมไปถึงการควบคุมเพื่อให้เกิดสมดุลระหว่างโลกออนไลน์ และโลกภายนอก

การจัดการการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ (Cyberbullying Management) หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ และรับมือการคุกคามข่มขู่บนโลกออนไลน์ได้อย่างชาญฉลาด

รอยเท้าดิจิทัล (Digital Footprints) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจธรรมชาติของการใช้ชีวิตในโลกดิจิทัล ว่าจะหลงเหลือร่องรอยข้อมูลทิ้งไว้เสมอ รวมไปถึงเข้าใจผลลัพธ์ ที่อาจเกิดขึ้น เพื่อการดูแลสิ่งเหล่านี้ อย่างมีความรับผิดชอบ

การจัดการความปลอดภัยในโลกออนไลน์ (Cybersecurity Management) หมายถึง ความสามารถในการป้องกันข้อมูลด้วยการสร้างระบบความปลอดภัยที่เข้มแข็ง และป้องกันการโจรกรรมข้อมูลหรือการโจมตีทางออนไลน์ได้

จริยธรรมดิจิทัล (Digital Empathy) หมายถึง ความสามารถในการเห็นอกเห็นใจ และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นบนโลกออนไลน์ อย่างมีจริยธรรม

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ หมายถึง ครูที่สอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2

พลเมืองดิจิทัล หมายถึง บุคคลที่ใช้อุปกรณ์ สมาร์ทโฟน (Smart Phone) เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสาร ซื้อขาย หรือทำธุรกรรมทางการเงิน ตลอดจนความบันเทิงในรูปแบบต่างๆ ในชีวิตประจำวัน

วัตถุประสงค์

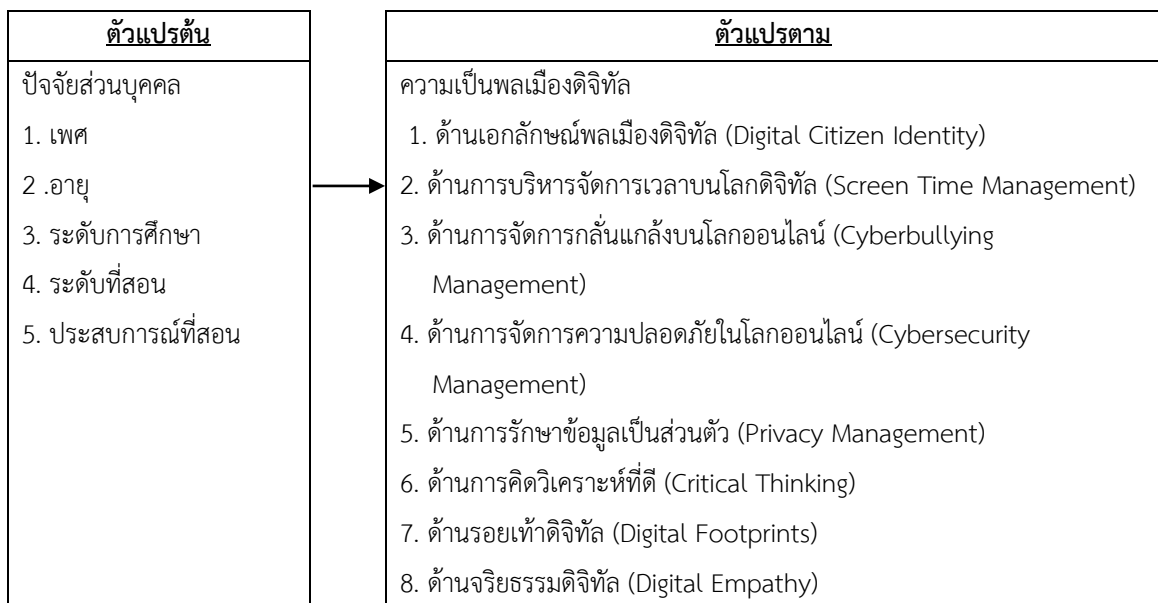
1. เพื่อศึกษาระดับความเป็นพลเมืองดิจิทัลของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความเป็นพลเมืองดิจิทัลของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับชั้นที่สอน และประสบการณ์การสอน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานำข้อมูลจากการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาครูผู้สอนภาษาอังกฤษ โดยผลที่ได้จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เรื่องพลเมืองดิจิทัลเพื่อให้รู้เท่าทันต่อความเปลี่ยนแปลง
2. ครูผู้สอนภาษาอังกฤษนำผลการวิจัยไปพัฒนาตนเอง

กรอบแนวคิด

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเรื่องพลเมืองดิจิทัล พบว่า สารานนท์ อินทนนท์ [5] และ อนุสร หงษ์ขุนทด [6] ได้มีการแบ่งพลเมืองดิจิทัลออกเป็น 8 ด้าน ดังนี้ ความเป็นพลเมืองดิจิทัล 1) ด้านเอกลักษณ์พลเมืองดิจิทัล (Digital Citizen Identity) 2) ด้านการบริหารจัดการเวลาบนโลกดิจิทัล (Screen Time Management) 3) ด้านการจัดการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ (Cyberbullying Management) 4) ด้านการจัดการความปลอดภัยในโลกออนไลน์ (Cybersecurity Management) 5) ด้านการรักษาข้อมูลเป็นส่วนตัว (Privacy Management) 6) ด้านการคิดวิเคราะห์ที่ดี (Critical Thinking) 7) ด้านรอยเท้าดิจิทัล (Digital Footprints) 8) ด้านจริยธรรมดิจิทัล (Digital Empathy)

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกันส่งผลต่อความเป็นพลเมืองดิจิทัลของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรได้แก่ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 729 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณตามวิธีของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 258 คน

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมีโครงสร้างมีจำนวน 3 ตอน ตอนที่ 1 ด้านปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับที่สอน และประสบการณ์การสอน ตอนที่ 2 ด้านความเป็นพลเมืองดิจิทัล มี 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านอัตลักษณ์พลเมืองดิจิทัล 2) ด้านการจัดสรรเวลาหน้าจอ 3) ด้านการจัดการกลิ่นแก๊สบนโลกออนไลน์ 4) ด้านการจัดการความปลอดภัยในโลกออนไลน์ 5) ด้านการรักษาข้อมูลส่วนตัว 6) ด้านการคิดวิเคราะห์ที่ดี 7) ด้านรอยเท้าดิจิทัล 8) ด้านจริยธรรมดิจิทัล ด้านละ 5 ข้อ รวม 40 ข้อ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ โดยมีการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (α -Coefficient) ของคอนบราค เท่ากับ 0.838

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.1 มีอายุระหว่าง 30 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.6 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 50.8 สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 59.7 มีประสบการณ์การสอน ต่ำกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.3

ตารางที่ 1 ความเป็นพลเมืองดิจิทัลของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ

ความเป็นพลเมืองดิจิทัล	ระดับพฤติกรรม		
	\bar{X}	SD.	ระดับ
1. ด้านอัตลักษณ์พลเมืองดิจิทัล	3.2163	.64432	ปานกลาง
2. ด้านการบริหารจัดการเวลาบนโลกดิจิทัล	2.7310	.76380	ปานกลาง
3. ด้านการจัดการกลิ่นแก๊สบนโลกออนไลน์	2.1845	.57692	น้อย
4. ด้านการจัดการความปลอดภัย	2.1233	.66847	น้อย
5. ด้านการรักษาข้อมูลเป็นส่วนตัว	2.1876	.66379	น้อย
6. ด้านการคิดวิเคราะห์	2.5380	.64479	ปานกลาง
7. ด้านรอยเท้าดิจิทัล	2.0814	.45297	น้อย
8. ด้านจริยธรรมดิจิทัล	2.7078	.55767	ปานกลาง
รวมค่าเฉลี่ย	2.4552	.35338	น้อย

จากตาราง 1 พบว่า ความเป็นพลเมืองดิจิทัลของครูผู้สอนภาษาอังกฤษพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่ค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ด้านเอกลักษณ์พลเมืองดิจิทัล มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาได้แก่ ด้านการบริหารจัดการเวลาบนโลกดิจิทัลและด้านจริยธรรมดิจิทัลตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ ด้านรอยเท้าดิจิทัล

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่าง ปัจจัยความส่วนบุคคลกับความเป็นพลเมืองดิจิทัลของครูผู้สอน
ภาษาอังกฤษ

	เพศ		อายุ		การศึกษา		ระดับที่สอน		ประสบการณ์	
	t	p-value	F	p-value	F	p-value	t	p-value	F	p-value
1. ด้านอัตลักษณ์พลเมืองดิจิทัล	-1.518	.130	.250	.861	.412	.663	.490	.624	3.257	.022
2. ด้านการบริหารจัดการเวลาบนโลกดิจิทัล	-.215	.830	.392	.759	.108	.898	.432	.666	3.506	.016
3. ด้านการจัดการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์	-.091	.927	.734	.533	2.577	.078	.480	.632	2.652	.049
4. ด้านการจัดการความปลอดภัย	1.199	.232	2.574	.055	3.501	.032	-.262	.794	.397	.756
5. ด้านการรักษาข้อมูลเป็นส่วนตัว	-.176	.860	1.180	.318	1.243	.290	-.628	.531	.810	.489
6. ด้านการคิดวิเคราะห์	-1.028	.305	.486	.693	1.926	.148	.659	.659	1.147	.331
7. ด้านรอยเท้าดิจิทัล	-1.062	.289	1.833	.142	.712	.492	-.599	.550	.282	.838
8. ด้านจริยธรรมดิจิทัล	1.210	.228	2.355	.072	.480	.619	-.499	.619	5.091	.002

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ครูภาษาอังกฤษที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความเป็นพลเมืองดิจิทัลแตกต่างกันในด้านการจัดการความปลอดภัยในโลกออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และครูภาษาอังกฤษที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความเป็นพลเมืองดิจิทัลแตกต่างกันในด้านอัตลักษณ์พลเมืองดิจิทัล ด้านการบริหารจัดการเวลาบนโลกดิจิทัล ด้านการจัดการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ และด้านจริยธรรมดิจิทัล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.1 มีอายุระหว่าง 30 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.6 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 50.8 สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 59.7 มีประสบการณ์การสอน ต่ำกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.3

ความเป็นพลเมืองดิจิทัลของครูผู้สอนภาษาอังกฤษพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่ค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ด้านเอกลักษณ์พลเมืองดิจิทัล มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาได้แก่ ด้านการบริหารจัดการเวลาบนโลกดิจิทัลและด้านจริยธรรมดิจิทัลตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ ด้านรอยเท้าดิจิทัล

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ครูภาษาอังกฤษที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความเป็นพลเมืองดิจิทัลแตกต่างกันในด้านการจัดการความปลอดภัยในโลกออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และครูภาษาอังกฤษที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความเป็นพลเมืองดิจิทัลแตกต่างกันในด้านอัตลักษณ์พลเมืองดิจิทัล ด้านการบริหารจัดการเวลาบนโลกดิจิทัล ด้านการจัดการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ และด้านจริยธรรมดิจิทัล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ความเป็นพลเมืองดิจิทัลของครูภาษาอังกฤษโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ครูภาษาอังกฤษส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 30 – 40 ปี เนื่องจากกลุ่มคนอายุในระหว่างนี้ เป็นกลุ่มที่ไม่ได้เติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต ซึ่งสอดคล้องกับ คมชัดลึก [3] ที่กล่าวว่า กลุ่มคนที่ไม่ได้เติบโตมาพร้อมกับการพัฒนาของออนไลน์และเทคโนโลยี เป็นกลุ่มอายุระหว่าง 35-44 ปี ซึ่งเป็นผู้บริโภคกลุ่ม Gen Y-Gen X จึงส่งผลให้ความเป็นพลเมืองดิจิทัลในด้านต่างๆ เช่น ด้านการจัดการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ ด้านการจัดการความปลอดภัย ด้านการรักษาข้อมูลส่วนตัว และด้านรอยเท้าดิจิทัลอยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านอัตลักษณ์พลเมืองดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนภาษาอังกฤษสามารถสร้างและบริหารจัดการอัตลักษณ์ที่ดีของตนเองไว้ได้อย่างดีทั้งในโลกออนไลน์และโลกความจริงอัตลักษณ์ที่ดีคือ การที่ผู้ใช้สื่อดิจิทัลสร้างภาพลักษณ์ในโลกออนไลน์ของตนเองในแง่บวก ทั้งความคิดความรู้สึก และการกระทำ โดยมีวิจารณญาณในการรับส่งข่าวสารและแสดงความคิดเห็น มีความเห็นอกเห็นใจผู้ร่วมใช้งานในสังคมออนไลน์ และรู้จักรับผิดชอบต่อการกระทำ ไม่กระทำการที่ผิดกฎหมายและจริยธรรมในโลกออนไลน์ เช่น การละเมิดลิขสิทธิ์ การกลั่นแกล้งหรือการใช้วาจาที่สร้างความเกลียดชังผู้อื่นทางสื่อออนไลน์ [5]

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ ด้านรอยเท้าดิจิทัล โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า การรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลยังไม่ครอบคลุมทุกกิจกรรม โดยบางกิจกรรมอาจจะทำให้ผู้ใช้งานหลงเหลือร่องรอยของตนเองไว้ในโลกดิจิทัล ทำให้กลุ่มผู้ไม่หวังดี ใช้ช่องทางดังกล่าวในการแสวง กลอุบายเพื่อใช้ในการหลอกลวงคนอื่นหรือเพื่อนร่วมงานที่เรารู้จัก โดยมีข้อควรระวังในการใช้อินเทอร์เน็ต ซึ่งอินเทอร์เน็ตก็เหมือนสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเรา คือ เป็นสิ่งที่มีทั้งคุณและโทษ ถ้าเรารู้จักใช้ก็จะเป็นคุณ ถ้าขาดความระมัดระวัง ก็อาจจะนำภัยมาสู่เราได้ เช่น ถูกหลอกลวงให้หลงผิด ถูกหลอกให้ซื้อสินค้าที่ไม่มีคุณภาพ โดนโจรกรรมข้อมูลส่วนตัวเพื่อขโมยเงินทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ดังนั้น การใช้งานอินเทอร์เน็ต ให้ปลอดภัย จึงควรตระหนักถึงสิ่งต่อไปนี้ ไม่ควร

เปิดเผยข้อมูลส่วนตัว เพราะอาจถูกนำไปใช้ประโยชน์ หรือหลอกลวงผู้ใกล้ชิด ไม่ส่งหลักฐานส่วนตัวของตนเอง และคนในครอบครัวให้ผู้อื่น เช่น สำเนาบัตรประชาชน เอกสารต่างๆ รวมถึงรหัสบัตรต่างๆ เช่น เอทีเอ็ม บัตรเครดิต ฯลฯ ไม่ออกไปพบเพื่อนที่รู้จักทางสื่อโซเชียล หรือทางอินเทอร์เน็ต ระวังการซื้อสินค้าทางอินเทอร์เน็ต รวมถึงคำโฆษณาชวนเชื่ออื่น ๆ ไม่เผลอบันทึกยูสเซอร์เนมและพาสเวิร์ดขณะใช้เครื่องคอมพิวเตอร์สาธารณะ เพราะข้อมูลอาจจะถูกบันทึกไว้ และผู้ที่เข้ามาใช้ต่อ อาจจะนำไปใช้สวมรอยได้เพราะภาพ เสียง หรือวิดีโออื่น ๆ รั่วไหลได้ เช่นจากการแคร็ก ข้อมูล หรือถูกดาวน์โหลดผ่านโปรแกรม เพียร์ ทู เพียร์ (P2P) ถึงแม้ว่าจะลบไฟล์นั้นออกไปจากเครื่องแล้ว ส่วนใดส่วนหนึ่งของไฟล์ยังคงค้างอยู่ แล้วอาจถูกกู้กลับขึ้นมาได้ โดยช่างคอมพิวเตอร์มือถือนั่น เป็นต้น [7] [8]

ข้อเสนอแนะ

1. ควรส่งเสริมกิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลของสถานศึกษาให้กับบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน เพื่อให้เรียนรู้กลโกง การหลอกลวง และวิธีป้องกัน หรือแนวทางแก้ไข เมื่อต้องตกเป็นเหยื่อทางดิจิทัล โดยการจัดตั้งชมรมหรือกิจกรรมรู้เท่าทันโลกดิจิทัล เป็นต้น
2. ควรส่งเสริมให้มีรายวิชาความรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล ในหลักสูตรระดับมหาวิทยาลัยหรือในวิชาชีพครู เพราะควรจะได้เรียนรู้เท่าทันได้ทุกกลุ่มอาชีพ ไม่ใช่เฉพาะกลุ่มที่เรียนในสาขาเทคโนโลยีเท่านั้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] ฉัตรพงศ์ ชูแสงนิล. (07 ธันวาคม 2561). *ยุคแห่งพลเมืองดิจิทัล* [Online]. Available: <https://www.scimath.org/article-technology/item/8659-2018-09-11-07-58-08>
- [2] สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, “คนไทยใช้เน็ตอย่างไร? ในปี 60,” กันยายน 29, 2560, แก้ไขเมื่อ เมษายน 30, 2561.
- [3] คมชัดลึก. (24 เม.ย. 2561). “ภัยไซเบอร์”ยอดพุ่ง!! เฟซบุ๊กแฉมัมมี่เหยื่อเสียท่าเพราะความอยาก.[Online]. Available: <http://www.komchadluek.net/news/scoop/322782>
- [4] *ความเป็นพลเมืองดิจิทัล: พลเมืองแห่งศตวรรษที่ 21* [Online]. Available: <https://thaidigizen.com/digital-citizenship/ch1-digital-citizenship/>
- [5] ดร.สรานนท์ อินทนนท์. *ความฉลาดทางดิจิทัล* พิมพ์ครั้งที่ 1. บริษัท นัชชาวิทัศน์ จำกัด.ปทุมธานี. 2561.
- [6] อนุสร หงส์ขุนทด.(16 กันยายน 2017). *พลเมืองดิจิทัล*.[Online].Available: www.krukob.com/web/1-7.
- [7] สถาบันการศึกษาทางไกล.(มปป.).*Digital Life*. [Online]. Available: <http://www.dei.ac.th/>
- [8] กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (26 กุมภาพันธ์ 2017). *Digital Literacy Thailand*. [Online]. Available: <http://www.dlthailand.org>